

Lärohandledning

Titel: Nått rassligt inuti
Författare: Cina Friedner
Rekommenderas för åk 3-6

Cina
Friedner

NÅTT RASSLIGT INUTI

Cina
Friedner

NÅTT
RASSLIGT
INUTI

rabén&sjögren

INTRODUKTION

Nåt trasslig inuti handlar om Isa som går i femman. Det är en berättelse om barns oro för en svårt sjuk förälder, om den ibland svåra relationen med kompisar och om att hitta de vänner man kan dela sitt innersta med. Den här handledningen innehåller tips och övningar som kan hjälpa dina elever att utveckla sin läsförståelse och läslust. Alla uppgifter är kopplade till läroplanen (Lgr 11) och kursplanen i svenska för åk 4-6.

Om boken

Isas pappa är inlagt på sjukhus eftersom han är deprimerad och det finns en risk att han tar sitt liv. Samtidigt blir Isa vald till lucia i skolan, en uppgift som hennes bästis Aisha gärna velat få. Genom besöken på sjukhuset lär Isa känna skolans snyggaste kille Ian som besöker sin mamma där, och som Aisha är kär i. Nu ska Isa hantera oron för pappan samtidigt som Aisha blir osams med henne och hon blir utesluten ur kompisgänget.

Om författaren

Cina Friedner, född 1982, är uppvuxen Jönköping men bor i Stockholm sen många år. Hon har arbetat som översättare och redaktör. Hon debuterade 2019 med *Så himla taskigt*.

ARBETA MED BOKEN

Den här handledningen innehåller tips och övningar som kan hjälpa dina elever att utveckla sin läsförståelse och läslust genom att träna på *läsförståelsestrategier*, att göra *textkopplingar* och *relatera* till egna erfarenheter. Du får även förslag på uppgifter som fungerar ämnesövergripande. Tänk på att ha fokus på *läsupplevelsen* och se uppgifterna som ett komplement för att öka intresset för texten. Alla uppgifter är fristående från varandra, så du kan hoppa över uppgifter och du kan även lägga till egna frågor och diskussioner som du tycker passar.

På raderna – hitta svaret i texten.

Mellan raderna – kunna dra egna slutsatser och förstå sådant som inte sägs rakt ut.

Bortom raderna – tänka lite friare och reflektera över texten, ta reda på saker.

Det finns uppgifter att göra innan ni börjar läsa, under läsningens gång och när boken är utläst. Variera mellan att göra uppgifter enskilt, i par eller mindre grupper och gemensamt.

Före läsningen

Beskriv vad du ser på omslaget.

Vilken känsla får du av omslaget?

Har du tidigare läst något av författaren? Vad handlade den boken i så fall om?

Vad tänker du om boken nu innan du har börjat läsa?

Under läsningen

Variera gärna mellan högläsning och tyst läsning. Du kan till exempel läsa några rader eller stycken från början av kapitel högt innan eleverna får läsa vidare själva. Ibland kan du högläsa ett helt kapitel. Gör läsförståelsefrågorna allt eftersom under läsningen, ett eller ett par kapitel i taget.

Uppmuntra eleverna att stanna upp när de stöter på nya ord, och ta reda på vad de betyder.

Läsförståelsefrågor kapitelvis

KAPITEL 1

På vilket sätt hade det som hänt inte varit alltför dramatiskt? (mellan raderna)

Vad tänker Isa om att hälsa på pappan på sjukhuset? (på raderna)

Varför tror du att mamman inte vill att de ska använda ordet psyket? (bortom raderna)

Vad är antidepressiva? (på raderna)

Vad menas med att något är akut? (bortom raderna)

KAPITEL 2

Hur känns det för Isa när pappa är intagen på sjukhus? (på raderna)

Vad menas med att pappa har sina perioder? (på raderna)

Vad menar Isa med att hon mår illa över Aisha och de andra? (mellan raderna)

Hur beskrivs Aisha som person? (på raderna)

Varför fräser Isa åt Alrik? (mellan raderna)

Tycker du att Isa gör rätt eller inte när hon tänker att hon inte får oroa sin mamma? (bortom raderna)

Varför vill Isa inte att mamma ska tänka att Isas magont handlar om pappan? (bortom raderna)

KAPITEL 3

Varför blev Isa mer orolig om pappas skor inte stod i hallen? (på raderna)

Varför hade Isa försökt skruva ner kroken i kökstaket? (mellan raderna)

Vad menas med anspänning? (mellan raderna)

Vad är det för skillnad mellan Isas mamma och mormor? Vad gör de anorlunda? (på raderna)

Hur mådde pappa när mamma var hos honom på sjukhuset? (på raderna)

Varför tänker folk att Ian var lite farlig för att hans pappa satt i fängelse? (bortom raderna)

KAPITEL 4

Vem ska femmorna lussa för? (på raderna)

Vad tänker Isa om att lotta eller rösta om lucia? (på raderna)

Varför tänker Isa Åh, shit! när hon blivit vald till lucia? (mellan raderna)

Vad tycker du om att lotta eller rösta i skolan när någon eller några ska få ett särskilt uppdrag? Är det olika beroende på vad det gäller? (bortom raderna)

KAPITEL 5

Hur känns det för Isa när de kommer in i sjukhuset? (på raderna)

Varför tror Isa att pappa inte vill höra att hon tänkt mycket på honom? (mellan raderna)

Vad tänker Isa att hennes uppgift i luciatåget är? (på raderna)

Vad spelar det för roll om pappa är kvar på sjukhuset eller hemma när det är lucia? (mellan raderna)

Varför tror du att hela familjen undviker att prata om pappas sjukdom? (bortom raderna)

KAPITEL 6

Varför har Isa inte tid att prata med mamma på vägen hem? (på raderna)

Hur gammal tror du att Isas kusin Laura är? (mellan raderna)

Varför tycker mamma det är hemskt att Isa börjar bli van vid hur det är?

(mellan raderna)

Vad tycker mamma är bra med att pappa är på sjukhuset? (på raderna)

Vad menar mamma bara är en tidsfråga? (på raderna)

Vad tycker du om att tjuvlyssna? Får man göra det ibland eller är det en dålig sak? (bortom raderna)

KAPITEL 7

Varför berättar inte Isa för Aisha att hon träffat Ian Wretling? (på raderna)

Varför följer inte Isa med Astrid och Maryam? (på raderna)

Hur känner sig Isa när Ian hälsar på henne? (mellan raderna)

Varför tror du att Ian säger ”vi ses” till Isa? (bortom raderna)

Tycker du att Isa borde ha berättat för Aisha om Ian? De är ju ändå bästisar. (bortom raderna)

KAPITEL 8

Varför tycker Isa det är svårt att prata med Kimmy om skosnörena? (på raderna)

Vad menar Isa när hon säger om mormor Men mig lurade hon inte? (mellan raderna)

Hur påverkades pappa av medicinerna? (på raderna)

Vad tror du att hennes pappa menade med att säga förlåt? (bortom raderna)

Varför ville pappa kasta ut medicinerna? (mellan raderna)

Varför ville Isa inte ens berätta om det för Aisha, fastän hon vet om att pappa är sjuk? (bortom raderna)

KAPITEL 9

Vad menar Isa med Två världar som inte borde mötas? (bortom raderna)

Varför vågar inte Isa fråga sin pappa om olika saker hon undrar över? (på raderna)

Varför vill inte pappa be dem gå fastän han är trött? (bortom raderna)

Vad menar Isa med att väntan på bussen skulle bli de sex längsta minuterna i hennes liv? Varför det? (mellan raderna)

Varför går Isa på bussen före Ian? (på raderna)

Vad är det Ian inte vill att någon ska veta om hans mamma? (på raderna)

Vad menas med sista raden i kapitlet? Vad är det som Aisha inte skulle gå med på, och hur tror du hon skulle visa det? (bortom raderna)

KAPITEL 10

Vad är det Isa tror har hänt när mamma väcker henne mitt i natten? (mellan raderna)

Varför är mamma så glad över bebisen? (på raderna)

Vad händer med Isa när hon ser en taxi? Varför blir det så? (på raderna)

Varför springer de inte fastän de är försenade? (på raderna)

Varför känns det dåligt för Isa efter att Ian hälsat på henne och Aisha? (mellan raderna)

Tror du det skulle hjälpa Isa att gå till skolkuratoren och prata? Vad kan en kurator hjälpa till med? (bortom raderna)

KAPITEL 11

Varför är det självklart att det måste vara Aisha som Ian är intresserad av? (mellan raderna)

Vad tror Isa först är anledningen till att Kimmy vaknat på natten? (på raderna)

Vad känner Isa att hon borde ha sagt till Kimmy om pappa? (på raderna)

Varför säger inte Isa rakt ut att hon faktiskt inte vill hänga utanför Ians hus? (mellan raderna)

Tycker du det är okej att ljuga för att någon inte ska bli arg eller ledsen?

Får man göra det ibland eller aldrig? När i så fall? (bortom raderna)

KAPITEL 12

Vad är Isa orolig för när de möter killarna i trappan? (på raderna)

Hur förstår Isa att hon inte skulle kunna förklara för Aisha om Ian? (på raderna)

Hur går det för klassen att öva till luciatåget? (på raderna)

Varför säger Isa till Aisha att Ian inte ens vet vem hon är? (mellan raderna)
Tycker du att Isa gjorde rätt som berättade sanningen om Ian eller inte?
(bortom raderna)
Har du någon gång varit så arg att det liksom blixtrat framför dina ögon
eller hänt något annat lite konstigt? (bortom raderna)

KAPITEL 13

Varför var det viktigt att säga att pappa fick mediciner? (på raderna)
Varför har Emma gjort en massa blommor och hjärtan i slutet? (mellan
raderna)
Vad är det som Isa är mest ledsen över när det gäller kalaset? (på raderna)
Vad tror du att mamma menar med ”den allmänna konkursen” egentligen?
(mellan raderna)
Vad gör mamma för att förstöra den mysiga stämningen för Isa? (på ra-
derna)
Vad tycker du om meddelandet som Emma skickade, kan man förstå hur
hon kände? (bortom raderna)
Tycker du att Isa gjorde rätt som stannade hemma i sängen eller borde
hon ha följt med mamma och Kimmy ut på stan? (bortom raderna)

KAPITEL 14

Varför tycker inte Isa om ordet permissioner? (på raderna)
Hur beskriver Ian och Isa att föräldrarna blir av för mycket medicin? (på
raderna)
Vad säger mamma när Isa berättar om Ian? (på raderna)
Vad kan det bero på att folk tyckte det var jobbigt att höra om att Isas pap-
pa var sjuk? (bortom raderna)

KAPITEL 15

Hur känner sig Isa när hon kommer fram till skolan? (mellan raderna)
Varför tycker Isa att Astrid och Maryam är fegisar? (på raderna)
Vad menar Isa med att allt var en grej för henne just nu? (mellan raderna)

Varför har Isa bråttom hem efter skolan? (på raderna)
Har ni bestämda platser i klassrummet eller matsalen? Är det bra eller
dåligt med bestämda platser? (bortom raderna)

KAPITEL 16

Vad menar Aisha med att ge Isa en lång blick? (mellan raderna)
Vad har Isa och Ian för liknande problem med sina jackor? (på raderna)
Varför gillar Isa det Ian säger om att han kunde bett hennes kompisar dra
åt helvete? (mellan raderna)
Varför är Astrid så rädd för att prata med Isa när någon ser? (mellan ra-
derna)
Vad säger pappa om att komma på luciatåget? (på raderna)
Hur gör Isa för att hålla emot gråten? (på raderna)
Varför var det viktigt för Isa att visa att hon inte hade några problem med
att stå ensam ute på skolgården? Och varför ville hon inte gråta på skolan,
framför Ian? (bortom raderna)

KAPITEL 17

Hur får Isa reda på att kompisarna varit på bio? (på raderna)
Varför vill mamma så gärna att de ska be Laura komma och hälsa på?
(mellan raderna)
Vad menas med att något är en ritual? (mellan raderna)
Varför blir Ian inte upprörd när Isa berättar om ryktet om hans pappa och
fängelset? (på raderna)
Isa tänker att hon inte borde gnälla över sin pappa, eftersom Ians mamma
mådde ännu sämre. Kan man jämföra med hur någon annan har det på
det sättet? Varför/varför inte? (bortom raderna)

KAPITEL 18

Vad tycker pappa är bra med psyket? (på raderna)
Vad är anledningen till att Isa fick ett meddelande i mobilen? (på raderna)
Tror du att Astrid eller Maryam hade svarat om Isa hade skrivit till någon

av dem i ett privat meddelande istället, där inte Aisha såg det? (bortom raderna)

KAPITEL 19

Vad är buxbom för något? (på raderna)

Hur känner sig Isa när hon är på väg till skolan innan luciatåget? (mellan raderna)

I texten står det: Ingen i femman ville få Aisha mot sig. På vilket sätt kan det vara både bra och dåligt att ha en sådan vän? (mellan raderna)

Hur tror Isa att ryktet om henne och Ian spridits? (på raderna)

Vad tror du det var som fick Aisha att ge sig in i bråket med Sigge och Albin? (bortom raderna)

KAPITEL 20

Hur känns det att ha på sig luciakronan? (på raderna)

Hur vet Isa att hon skulle kolla på raderna längst fram? (på raderna)

Om du skulle vara med i luciatåg eller ett annat uppträdande, eller spela en viktig match, vem skulle du vilja ha i publiken? Vilka personer skulle vara viktiga för dig? (bortom raderna)

KAPITEL 21

Vad säger blicken som Isa fick av Aisha? (på raderna)

Varför har Isa varit orolig för fiket efter luciatåget? (på raderna)

Hur tror du pappa kände sig när han fick bilden av Isa? (mellan raderna)

Kommer det att bli som vanligt mellan Isa och Aisha igen? Tycker du att Isa ska förlåta Aisha för hennes beteende? (bortom raderna)

KAPITEL 22

Vad är besvärligare för Isa andra gången de lussar? (på raderna)

Varför blir Isa darrig i benen? (mellan raderna)

Varför kollar Isa sin mobil? (på raderna)

Vad tror du det är som har fått Aisha att vilja sluta bråka med Isa nu? (bortom raderna)

KAPITEL 23

Varför hade Ian missat luciatåget? (på raderna)

Vad menas med att pulsen börjar dunka i Isas öron? Varför blir det så? (mellan raderna)

Vad menar Isa med att det behövdes ett hjärta nu? (mellan raderna)

Varför kommer Emma att vara schysst mot Isa framöver? (på raderna)

Vad tror du det var som fick Isa att våga krama Ian mitt på skolgården? (bortom raderna)

Var det rätt eller fel att Isas mamma fick tillbaka pengarna för presenten? (bortom raderna)

EPILOG

Vad fick Isas nya kusin för namn till sist? (på raderna)

Vad är Isa mest tacksam över med julen? (på raderna)

Efter läsningen

Diskutera

Vilka saker är annorlunda för Isa i början och i slutet av boken?

Är det något du undrar över som du inte har fått svar på?

Är det något du tycker författaren borde ha gjort annorlunda?

Vem i berättelsen kan du själv känna igen dig i mest?

Finns det någon situation i boken som du kan känna igen dig i?

Vad gillade du mest med boken?

När var berättelsen som mest spännande?

Skulle du vilja läsa en fortsättning på berättelsen om Isa? Varför/varför inte?

Gör en lista på personer man kan prata med om man behöver prata med en vuxen.

Vad är det för skillnad på fysisk och psykisk sjukdom?

Vad kan det finnas för olika saker som man som barn inte vill att andra ska få reda på om ens föräldrar eller ens familj?

Vad kan man göra som kompis om någon verkar må dåligt eller ha det jobbigt?

Får man berätta för någon vuxen om man vet något om en kompis som hon/han kan behöva hjälp med eller är det att skvallra?

Isa och Ian har lätt för att prata med varandra för att de har varit med om ungefär samma sak. Måste den man pratar med ha upplevt något liknande för att kunna förstå en?

Dramatisera

Spela upp någon scen från boken. Skriv ner alla repliker och öva så att ni kan dem utantill.

Förslag på scener:

s. 35-36

Isa, Astrid, Aisha, Emma, Maryam

s 84-90 (eftersom det är en lång scen kan den delas upp mellan flera personer)

Isa, Ian

s. 112-113

Isa, Ian

s. 116-117

Isa, Emma, Aisha, Astrid

s. 133-136

Isa, Ian

s. 142-143

Isa, Emmy, Micha

s. 147-149

Isa, Ian

s. 177-180

Isa, Albin, Sigge, Aisha

Skriv

Tänk dig att du är Isa och skriver ett långt meddelande till din kusin Laura där du berättar om din nya vän Ian.

Eller

Tänk dig att du är Isa som skriver ett meddelande till sin pappa där hon berättar om hur det gick på luciatåget.

Skriv ett brev från dig själv till Isa där du berättar för henne om något jobbigt som hänt dig, med kompisar eller familjen. Du behöver inte visa brevet för någon om du inte vill. Börja så här:

Hej!

Jag heter ...

Teckna/måla

Rita en bild av Isa när hon är lucia.

Rita en bild av hur du föreställer dig Isas rum.

Rita en bild av hur du föreställer dig att Ian Wretling ser ut.

Ta reda på mer

På vilka olika sätt kan man få kontakt med BRIS?

Har ni någon kurator på er skola? Vad heter den personen? När och var kan man träffa kuratorn? Om ni inte har någon kurator, vad har ni istället?